

การศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาทิบาลในโรงเรียนคาทอลิก

A Study of The Operational Conditions for Spiritual Governance in Catholic Schools

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

จินตนา กิจแก้ว

* โรงเรียนนักบุญเปโตร (สามพราน)

บาทหลวง ทศมะ กิจประยูร

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ

* คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

(วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย)

บาทหลวง ธรรมรัตน์ เรือนงาม

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Kommala Suriyapongprapai

* Faculty of Education, Saengtham College

Chintana Kitkaew

* St.Peter School (Sam Phran)

Rev.Tassama Kitprayoon

* Faculty of Education, Saengtham College

Asst.Prof.Dr.Saranyu Pongprasertsin

* Faculty of Education, Saengtham College

Rev.Asst.Prof.Dr.Aphisit Kitcharoen

* Faculty of Arts, Saengtham College

(Xavier Campus, Chiang Rai)

Rev.Thammarat Ruangnam

* Faculty of Divinity, Saengtham College

Rev.Asst.Prof.Dr.Francis Cais

* Faculty of Divinity, Saengtham College

Rev.Dr.Cherdchai Lertjitlekha

* Faculty of Divinity, Saengtham College

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 3 กรกฎาคม 2567

* แก้ไขแก้ไข 31 กรกฎาคม 2567

* ตอรับบทความ 24 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานจิตตาศึกษาภายในโรงเรียนคาทอลิก 2) เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบัน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่องานจิตตาศึกษาในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ/ครูหัวหน้าระดับฯ ครูที่สังกัดหน่วยงานฝ่ายจิตตาศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนคาทอลิก และผู้ปกครอง จำนวน 1,628 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก 2) แบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในหัวข้องานวิจัย : การศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก จำนวน 5 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกมีเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนด ตามแผนงานทั้ง 5 แผนงานของจิตตาศึกษา 2) ผลการศึกษาสภาพของงานจิตตาศึกษาภายในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันจะส่งผลต่อการพัฒนางานจิตตาศึกษาในอนาคต อยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: จิตตาศึกษา
โรงเรียนคาทอลิก

Abstract

This research had the research objectives: 1) To study the operations of pastoral ministry within Catholic schools, 2) To know the current state of pastoral ministry operations in Catholic schools, and 3) To study the opinions of teachers, students, and parents towards pastoral ministry work in schools. The sample group consisted of school administrators, teacher assistants of various departments, subject group heads/level heads, teachers under the pastoral ministry unit, teachers teaching in Catholic school networks, and parents, totaling 1,628 people. The research instruments used were: 1) A questionnaire regarding the state of pastoral ministry operations in Catholic schools, 2) A focus group discussion guideline on the research topic: A Study of the State of Pastoral Ministry Operations in Catholic Schools with 5 questions. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings were:

1. The state of pastoral ministry operations in Catholic schools proceeded according to the set framework, following the 5 pastoral ministry plans.

2. The study of the current state of pastoral ministry work in Catholic schools will affect the development of future pastoral ministry work to a high level and higher, with the average score being at a high level.

Keywords: A postoral work
Catholic schools

บทนำ

จากสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน จะพบถึงการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในด้านต่างๆ เช่น ทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ทางด้านสังคม การเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและค่านิยม การหมุนเวียนทางการเมือง การปกครอง และเรื่องของการศึกษา ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมนั้นเปลี่ยนไป ในโลกที่มนุษย์กำลังเผชิญหน้ากับการแข่งขันเพื่อแย่งชิง เพื่อเอาตัวรอด อยากมี อยากได้ อยากประสบความสำเร็จ อยากมีความสุข คิดถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเอง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จนในบางครั้งก็อาจละเลยความดีงาม ความถูกต้อง และก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาทางศีลธรรม ฯลฯ แล้วเราจะเตรียมตัวรับมือกับเรื่องราวเหล่านั้นได้อย่างไร? ท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนไป บุคคลต่างๆ ล้วนแต่ต้องแข่งขันกันเพื่อจะเอาชนะ ต่อสู้กันเพื่อความอยู่รอด การหล่อหลอมและการปลูกฝังจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่เริ่มจากเด็ก โดยเน้นไปที่เรื่องของคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดี ที่จะได้รับการหล่อหลอมและปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้มีการกล่าวไว้ว่า ประเทศไทยต้องมีการเตรียมพร้อมคนในศตวรรษที่ 21 โดยที่จะเตรียมความพร้อมในด้านกำลังคนและในด้านการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ที่จะต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนของประเทศ โดยพัฒนาบุคคลให้เหมาะสมตามช่วงวัย ก่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพ หล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่ดีตามบรรทัดฐานทางสังคม เป็นคนดี มีสุข ภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ และต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการวางแผนการศึกษา โดยกระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องเน้นไปที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของเขา

ในฐานะที่เป็นโรงเรียนคาทอลิก จึงควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตทางด้านจิตวิญญาณด้วยสอดคล้องกับสมณสาส์น มิติทางด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก (The religious dimension of education in a catholic school) ข้อที่ 27-29 ได้พูดถึงความจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้รู้สึกเหมือนกับบ้านของพวกเขา มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพที่เพียงพอ ได้แก่ พื้นที่ห้องเรียน กีฬา และนันทนาการที่กว้างขวางพอดี

ตลอดจนห้องอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องพักรู ห้องพบปะผู้ปกครอง ห้องทำงานกลุ่ม ฯลฯ มีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการศึกษายุคใหม่ ตลอดจนมีรูปพระแม่มาเรียม อันเป็นเครื่องหมายของการประทับอยู่ของผู้เป็นมารดาและครูแห่งพระศาสนจักร นอกจากนี้การมีพื้นที่โรงเรียนคาทอลิกอยู่ใกล้วัดทำให้ได้เห็นถึงเครื่องหมายของการประทับอยู่ของพระเจ้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากเรื่องราวที่กล่าวมาข้างต้น เราจะพบว่าการวางแผนการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีสุขภาวะที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงได้มีงานจิตตาสถาปนาขึ้นภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ในการอภิบาลผู้เรียนฝ่ายจิตใจ เพราะ "งานจิตตาสถาปนา" เป็นกระบวนการเน้นคุณค่าของ "ชีวิตจิต" ให้เป็นหลักสำคัญของการพัฒนามนุษย์ในด้านอื่นๆ ซึ่งไปสอดคล้องกับนโยบายของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ในข้อ 6 ที่มุ่งเน้นดำเนินการให้สถานศึกษาเป็นสนามแห่งการประกาศข่าวดีมากขึ้น จิตตาสถาปนาจึงเป็นพันธกิจของบุคคลแห่งพระศาสนจักรและงานสำคัญที่เสริมสร้างให้การศึกษาเป็นเครื่องมืออันทรงคุณค่าของการแพร่ธรรมหรือการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตาสถาปนาของโรงเรียนในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้กำหนดอย่างชัดเจนในหัวข้อจิตตาสถาปนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้ว่า ระบบการจัดการศึกษาคาทอลิก มีธรรมชาติการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณค่าและความสำคัญของมนุษย์ และเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์เพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ตามคำสอนแห่งพระวรสารของพระเยซูคริสตเจ้าและพระศาสนจักร โดยเน้นไปที่ความสำคัญของครู ที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกในการจัดการศึกษา ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านจิตใจและอภิบาลเอาใจใส่นักเรียนโดยสนับสนุนให้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่แต่ละคนนับถือ เน้นการอภิบาลโดยให้ความสำคัญต่อการจัดบรรยากาศของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมและอภิบาลเอาใจใส่ต่อชีวิต ปลูกฝังค่านิยมที่ดีแห่งการรับใช้ และการบำเพ็ญประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นสมาชิกของสังคมและพลเมืองที่ดีของประเทศ และส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น เน้นความรับผิดชอบหน้าที่ และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแม้จะนับถือศาสนาหรือมีบุคลิกลักษณะวัฒนธรรมต่างกัน บนพื้นฐานของคุณภาพและจิตใจดีงาม

งานจิตตภาลในโรงเรียนจึงถือเป็นเอกลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก เป็นภารกิจบริการ และรับใช้ประชาชนคนไทย เพื่อพัฒนาเยาวชนและผู้ใหญ่ให้มีการศึกษาที่ดี จะได้สามารถตระหนัก ในศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีศักยภาพ ความสามารถในการทำหน้าที่ ของตนและการทำงานเพื่อสังคมด้วยความรับผิดชอบและสร้างสรรค์ให้เจริญก้าวหน้า เป็นสังคม แห่งความรักใคร่ปรองดอง สมานฉันท์ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในบริบททางสังคม การ สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย (คู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตภาลของโรงเรียนในอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ : ฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ) โดยงานจิตตภาลจะมีกรอบ งานที่ควรต้องปฏิบัติอยู่ทั้งหมด 5 กรอบงาน ดังนี้ คือ

1. กรอบงานด้านงานอภิบาล
2. กรอบงานด้านงานประกาศข่าวดี
3. กรอบงานด้านงานศาสนสัมพันธ์
4. กรอบงานด้านงานคุณธรรมจริยธรรม
5. กรอบงานด้านงานสังคมสงเคราะห์

กรอบงานด้านการจัดการและมาตรฐานสภาพการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้ให้ความ สนใจเป็นพิเศษกับการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียน โดยกำหนดให้ทุกโรงเรียนในเครือ ได้มี หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องงานจิตตภาลโดยตรง เพื่อให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการดูแล ชีวิตฝ่ายจิตกับนักเรียนทั้งที่นับถือศาสนาคริสต์ และนับถือศาสนาอื่นๆ โดยเท่าเทียมกัน จัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับการดูแลและส่งเสริมคุณค่าและชีวิตจิต ให้กับทุกคนในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น คณะผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ภายใต้กรอบงานต่างๆ

จากสภาพปัญหาและจากการศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวางแผนทางการ ศึกษาคาทอลิก ความสำคัญของการดำเนินงานของงานจิตตภาลในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาศาภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบัน ว่ายังคงรักษา ความเป็นเอกลักษณ์ และแสดงตัวตนแห่งความรักและรับใช้ผ่านการดำเนินงาน การทำกิจกรรม ร่วมกันในโรงเรียนของคณะผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ ตามเจตนารมณ์ที่วางไว้หรือไม่ โดยการทำวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาสภาพจริงของการดำเนินงาน จิตตภาลภายในโรงเรียน ความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ ที่มีต่องานจิตตภาล เพื่อจะได้นำ ผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานจิตตภาลให้มีประสิทธิภาพตรงตามที่ฝ่ายการศึกษา คาดหวังต่อไป

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, จินตนา กิจแก้ว, ทศมะ กิจประยูร, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ,
ธรรมรัตน์ เรือนงาม, พรังซิส ไก่ส์ และ เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

วัตถุประสงค์การวิจัย

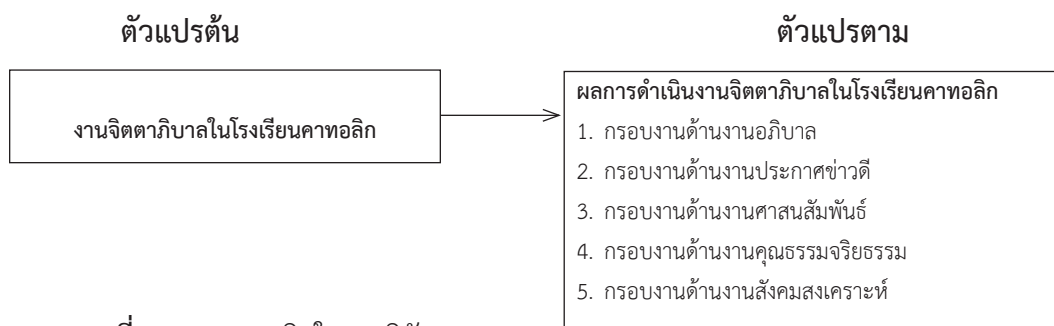
1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานจิตตาทิบาลภายในโรงเรียนคาทอลิก
2. เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานจิตตาทิบาลในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่องานจิตตาทิบาลในโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานจิตตาทิบาลในโรงเรียนคาทอลิกมีเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนด
2. ผลการศึกษาสภาพของงานจิตตาทิบาลภายในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันจะส่งผลต่อการพัฒนา
งานจิตตาทิบาลในอนาคต อยู่ในระดับดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดในการศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาทิบาลในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากสภาพการดำเนินงานด้านจิตตาทิบาลในปัจจุบัน ตามกรอบงาน ทั้ง 5 กรอบงาน ดังนี้ 1) กรอบงานด้านงานอภิบาล 2) กรอบงานด้านงานประกาศข่าวดี 3) กรอบงานด้านงานศาสนสัมพันธ์ 4) กรอบงานด้านงานคุณธรรมจริยธรรมและ 5) กรอบงานด้านงานสังคมสงเคราะห์ เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานจิตตาทิบาลในโรงเรียนคาทอลิกเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนด จากบรรดาผู้บริหาร ครูจิตตาทิบาล ครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นนั้นจะได้เป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านจิตตาศึกษา ในกรอบงาน ทั้ง 5 กรอบงาน ดังนี้ 1) กรอบงานด้านงานอภิบาล 2) กรอบงานด้านงานประกาศข่าวดี 3) กรอบงานด้านงานศาสนสัมพันธ์ 4) กรอบงานด้านงานคุณธรรมจริยธรรม และ 5) กรอบงานด้านงานสังคมสงเคราะห์ เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนด จากบรรดาผู้บริหาร ครูจิตตาศึกษา ครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ/ครูหัวหน้าระดับฯ ครูที่สังกัดหน่วยงานฝ่ายจิตตาศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนคาทอลิก และผู้ปกครอง จำนวนทั้งหมด 1,628 คน ที่ได้มาจากการวิธีการสุ่ม (Cluster Random Sampling) ตามโรงเรียนในแต่ละสังฆมณฑล

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) คือ งานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ผลการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก ได้แก่ 1. กรอบงานด้านงานอภิบาล 2. กรอบงานด้านงานประกาศข่าวดี 3. กรอบงานด้านงานศาสนสัมพันธ์ 4. กรอบงานด้านงานคุณธรรมจริยธรรม 5. กรอบงานด้านงานสังคมสงเคราะห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะของระบบงานจิตตาศึกษาภายในโรงเรียนคาทอลิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานจิตตาศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก ศึกษาสภาพของงานจิตตาศึกษาภายในโรงเรียนคาทอลิกที่จะส่งผลต่อการพัฒนางานจิตตาศึกษาในอนาคต และศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่องานจิตตาศึกษา โดยแบบสอบถามฉบับนี้ มี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 จัดลำดับความโดดเด่นงานจิตตาศึกษาในโรงเรียน

คาทอลิก ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิกโดยสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale) โดยกำหนดช่วงเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ เห็นด้วยน้อยที่สุด เป็นมาตราส่วน จำนวน 30 ข้อ โดยในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับรองว่าข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

3.2 แบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในหัวข้องานวิจัย : การศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก จำนวน 5 ข้อ

4. การดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566 – เดือนมีนาคม 2567 ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยจะเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ/ครูหัวหน้าระดับฯ ครูที่สังกัดหน่วยงานฝ่ายจิตตาศาสนา ครูผู้สอนในโรงเรียนคาทอลิก และผู้ปกครอง

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะของระบบงานจิตตาศาสนาภายในโรงเรียนคาทอลิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก ศึกษาสภาพของงานจิตตาศาสนาภายในโรงเรียนคาทอลิกที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาจิตตาศาสนาในอนาคตและศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่องานจิตตาศาสนา โดยแบบสอบถามฉบับนี้ มี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 จัดลำดับความโดดเด่นงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิกโดยสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale) โดยกำหนดช่วงเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด เป็นมาตราส่วน จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในหัวข้องานวิจัย : การศึกษาศาภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก จำนวน 5 ข้อ

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรูปแบบในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ด้วย Google Form สำหรับแบบสอบถามแบบออนไลน์นี้มีข้อความให้ความยินยอมในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้ตัดสินใจให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตอบกลับมาและรวบรวม มาจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 จัดลำดับความโดดเด่นของงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ ร้อยละ และข้อมูลของความโดดเด่นของงานจิตตภาลในโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามที่เด่นชัดมากที่สุด

สังฆมณฑล	ด้าน อภิบาล	ด้าน การประกาศข่าวดี	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้าน ศาสนสัมพันธ์	ด้าน สังคมสงเคราะห์	อื่นๆ
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	16.97	12.10	44.71 (1)	13.61	11.43	1.18
สังฆมณฑลราชบุรี	23.30	16.48	32.39 (1)	14.77	11.36	1.7
สังฆมณฑลจันทบุรี	19.67	6.56	48.36 (1)	9.84	14.75	0.82
สังฆมณฑลเชียงราย	18.75	6.25	43.75 (1)	12.50	18.75	-
สังฆมณฑลเชียงใหม่	33.33 (1)	16.67	16.67	16.67	16.67	-
สังฆมณฑลนครสวรรค์	11.54	9.62	36.54 (1)	26.92	11.54	3.85
สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี	11.56	4.08	71.09 (1)	9.18	2.38	1.7
สังฆมณฑลอุบลราชธานี	21.88	6.25	40.63 (1)	15.63	15.63	-
สังฆมณฑลอุดรธานี	17.23	13.43	49.10 (1)	12.02	5.41	2.81
อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง	20.00	4.44	51.11 (1)	13.33	6.67	4.44
สังฆมณฑลนครราชสีมา	20.49	9.84	42.62 (1)	13.93	9.02	4.10
รวม	17.30	10.79	48.45	12.82	8.65	1.98
จัดลำดับ	อันดับที่ 2	อันดับที่ 4	อันดับที่ 1	อันดับที่ 3	อันดับที่ 5	

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, จินตนา กิจแก้ว, ทศมะ กิจประยูร, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ,
ธรรมรัตน์ เรือนงาม, พรังซิส ไก่ส์ และ เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายต่างๆ หัวหน้ากลุ่มสาระ/
หัวหน้าระดับ ครูจิตตาศาสนา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่/บุคลากรสายสนับสนุน และผู้ปกครองโรงเรียน
คาทอลิกที่สังกัดสภาการศึกษาคาทอลิก ได้จัดลำดับความโดดเด่นของงานจิตตาศาสนาในโรงเรียน
ในด้านที่เด่นชัด ตามลำดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ร้อยละ 48.45 อันดับที่ 2
ด้านงานอภิบาล ร้อยละ 17.30 อันดับที่ 3 ด้านศาสนสัมพันธ์ ร้อยละ 12.82 อันดับที่ 4 ด้าน
การประกาศข่าวดี ร้อยละ 10.79 และ อันดับที่ 5 ด้านสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 8.65 ตาม
ลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก

ตารางที่ 2 สภาพการดำเนินงานจิตตาศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก

แผนงานจิตตาศาสนา	N	M	เกณฑ์อยู่ในระดับตามเกณฑ์ในภาพรวม
ภาพรวมของแผนงานด้านอภิบาล	6	87.73	มาก
ภาพรวมของแผนงานด้านคุณธรรมจริยธรรม	6	86.95	มาก
ภาพรวมของแผนงานด้านประกาศข่าวดี	6	86.50	มาก
ภาพรวมของแผนงานด้านศาสนสัมพันธ์	6	86.20	มาก
ภาพรวมของแผนงานด้านสังคม สงเคราะห์	6	85.09	มาก
ภาพรวมของสภาพการดำเนินงาน ในแต่ละด้าน	30	86.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานในโรงเรียนคาทอลิก เมื่อแบ่งออกตามแผนงาน
ของจิตตาศาสนา 5 แผนงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็น ในการดำเนินงาน
จิตตาศาสนาในโรงเรียน ดังนี้ ด้านการอภิบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 87.73 รองลงมา คือ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ร้อยละ 86.95 ด้านการประกาศข่าวดี ร้อยละ 86.50 ด้านศาสนสัมพันธ์
ร้อยละ 86.20 และ ด้านสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 85.09 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการสรุปข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจิตตภาล และเพื่อพัฒนางานจิตตภาล ในโรงเรียนคาทอลิก

จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก สามารถสรุปได้ว่า ควรมีการจัดทำแผนงานอภิบาลเพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินงานจิตตภาลที่ชัดเจนเพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานจิตตภาล จัดการอบรมเกี่ยวกับแผนงานจิตตภาลให้กับคุณครูภายในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักให้ทุกคนในโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของงานจิตตภาล แต่ละโรงเรียนควรสนับสนุนและให้ความเอาใจใส่ต่องานจิตตภาลให้มากขึ้น ชี้แจง อบรม เพื่อแบ่งแผนงานทั้ง 5 แผนงานของจิตตภาลอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ครูจิตตภาลได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง และมีเวลาทำงานด้านจิตตภาลอย่างเต็มที่ ฝ่ายการศึกษาฯ หรือส่วนกลาง เยี่ยมชม ติดตาม ให้กำลังใจ เสริมแรงครูจิตตภาล/ครูคำสอนในแต่ละโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมพัฒนาครูจิตตภาลทั้งเรื่องชีวิตฝ่ายกายและฝ่ายจิต และการเพิ่มพูนความรู้ให้ครูจิตตภาล/ครูคำสอนอย่างต่อเนื่อง

จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก สามารถสรุปได้ว่า ควรมีการอบรมครูจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิกอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเป็นการพัฒนาครูจิตตภาลและสร้างเครือข่ายครูจิตตภาล และเพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในองค์กรเข้าใจความเป็นคาทอลิกเพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกัน มีการจัดการอบรมครูที่ทำงานอยู่ในฝ่ายจิตตภาลทุกคนรวมทั้งครูที่นับถือศาสนาพุทธ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและมีบทบาทในการร่วมดำเนินงานกับงานจิตตภาล พร้อมให้คำปรึกษา เสนอแนะ ให้กำลังใจกับผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของจิตตภาล ให้ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สามารถเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอกได้ศึกษา เรียนรู้ นำไปเป็นตัวอย่างได้

ตอนที่ 4 ผลสรุปประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เรื่องการศึกษาศาภาพ การดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก

1. เสนอให้มีหน่วยงานและคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานจิตตภาลในระดับสภาพระสังฆราชฯ เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานในแต่ละปีร่วมกัน
2. กำหนดกรอบงานจิตตภาลที่ชัดเจน จัดค่าตอบแทน และสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับครู จิตตภาล

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, จินตนา กิจแก้ว, ทศมะ กิจประยูร, ศรัญญ พงศ์ประเสริฐสิน, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ,
ธรรมรัตน์ เรือนงาม, พรังซิส ไก่ส์ และ เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

3. ปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงานจิตตภาลให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านจิตตภาล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิกมีเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนดตามแผนงานทั้ง 5 แผนงานของจิตตภาล ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1
2. ผลการศึกษาสภาพของงานจิตตภาลภายในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันจะส่งผลต่อการพัฒนางานจิตตภาลในอนาคต อยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิก นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิกมีเป็นไปตามกรอบงานที่กำหนดตามแผนงานทั้ง 5 แผนงานของจิตตภาล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 1 ที่ว่า สภาพการดำเนินงานจิตตภาลในโรงเรียนคาทอลิกมีเป็นไปตามกรอบงานของงานจิตตภาล ซึ่งเมื่อมองถึงองค์ประกอบหลักของโรงเรียนคาทอลิก คือ การอบรมคนและการประสานพัฒนาการทุกอย่างเข้าด้วยกัน ซึ่งรวมแต่ละบุคคลให้มีความใกล้ชิดกับพระเจ้ามากยิ่งขึ้น โดยผ่านทางกระบวนการคำสอนทางศาสนาเข้ากับการศึกษาทั้งสิ้นของนักเรียน (มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก ข้อ 66) ก็จะพบว่างานจิตตภาลในโรงเรียนมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการศึกษาอบรมแบบคริสต์ ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาความสามารถแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละคนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้แต่ละคนได้รับการศึกษาอบรมเชิงบูรณาการแบบครบองค์ภายในบริบทของการศึกษา คือ มิติด้านศาสนาคริสต์และการตระหนักถึงพระพรของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์ โดยที่กระบวนการจัดการศึกษาคาทอลิกจะต้องแสดงลักษณะเด่นชัด และแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกลมกลืนกันของความเชื่อและความศรัทธาต่อพระเจ้ากับการจัดการศึกษา และพัฒนาชีวิตมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณค่า ศักดิ์ศรีและความรับผิดชอบทั้งต่อชีวิตตนเองและสังคมอย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคมหรือวัฒนธรรมที่ดำรง

สิ่งที่พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ที่ได้ทรงเคยกล่าวในสมณสาสน์ “เริ่มต้นสหัสวรรษใหม่” ถึงงานจิตตภาลไว้ว่า จิตตภาลจะต้องทำหน้าที่ประกาศสอน และนำประชาชนให้รู้จักพระคัมภีร์ ดังที่นักบุญเยโรมสอนเราอย่างแข็งขันว่า “การไม่รู้จักพระคัมภีร์ ก็คือการไม่รู้จักพระคริสตเจ้า” จิตตภาลจึงต้องเอาใจใส่อย่างเข้มแข็ง ให้ทุกคนได้รู้จักพระคัมภีร์ และให้พระวาจาของพระเจ้านำทางชีวิตมนุษย์ เพื่อให้พวกเขาได้รู้จักพระคริสตเจ้า ดังที่เราเปิดใจของเราต้อนรับการกระทำของพระจิตเจ้า ซึ่งไปสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนคาทอลิกที่บอกไว้อย่างชัดเจนว่า โรงเรียนคาทอลิกต้องเป็นทางเลือกที่โดดเด่นของสังคมไทยด้วยเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิกที่ปรากฏชัดเจนเสมอ โดยการจัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่เน้นการพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคล ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพ บ่มเพาะนักเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นคนดีมีหลักธรรมและหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตด้วยความรักเมตตา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ พอเพียง พร้อมมีภูมิคุ้มกัน รู้จักไตร่ตรอง โรงเรียนต้องเป็นชุมชนที่เป็นฐานและสถานแห่งความเป็นหนึ่งเดียวที่นำแสงสว่างและความรักของพระเยซูเจ้าสู่ทุกคน โดยเฉพาะผู้อ่อนแอในสังคม ดังนั้น โรงเรียนคาทอลิกจึงต้องเป็นสนามแห่งการประกาศข่าวดีอย่างแท้จริง โดยตระหนักและลงมือปฏิบัติจริง ด้วยจิตวิญญาณของความรักและการรับใช้ ภายใต้โครงสร้างและกรอบงานจิตตภาล ที่สามารถกระจายลงสู่ทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังที่แผนงานอภิบาลอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ค.ศ. 2011-2015 ข้อ 57 ที่บอกว่าสถานศึกษาคาทอลิกทุกระดับจะต้องตอบสนองต่อแผนงานอภิบาลโดยการแสดงอัตลักษณ์ของตนให้เด่นชัดโดยมีพระคริสตเจ้าเป็นรากฐาน มุ่งให้เป็นสนามและฐานแห่งการประกาศข่าวดีแก่ทุกคน สร้างบรรยากาศคาทอลิก สอนคำสอน ปลุกฝังความเชื่อ ผสมผสานวัฒนธรรมกับความเชื่อ และความเชื่อกับชีวิต และเน้นการบริหารจัดการหลักสูตรทั้งในและนอกระบบที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรมตามคุณค่าพระวรสาร และในข้อ 59 ที่ว่าให้สถานศึกษาในอัครสังฆมณฑลฯ ทุกระดับ เป็นสนามแห่งการอบรมและเป็นฐานเพื่อการประกาศข่าวดี อาศัยการศึกษาอบรมความเชื่อ การพัฒนาเด็กเยาวชนในเรื่องการศึกษา จริยธรรมและศีลธรรม และการเสวนาฯ ซึ่งงานจิตตภาลได้แบ่งกรอบงานไว้ทั้งหมด 5 แผนงานตามที่ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้กำหนดกรอบงานหลักเพื่อพัฒนางานจิตตภาลซึ่งถือเป็นจิตวิญญาณแห่งการจัดการศึกษาของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ออกเป็น 5 กรอบงานหลักดังนี้ คือ กรอบงานด้านการอภิบาล กรอบงานด้านการประกาศข่าวดี กรอบงานด้านคุณธรรมจริยธรรม

กรอบงานด้านสังคมสงเคราะห์ และกรอบงานด้านศาสนสัมพันธ์ และในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการ
จำแนกงานในแต่ละกรอบงานเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการสำรวจงานจิตตภาลภายใน
โรงเรียนของตนเอง ซึ่งในกิจกรรมแต่ละกิจกรรม มีการตอบสนองต่อกรอบงานต่างๆ ซึ่งพบว่า
กิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทำได้ตอบสนองต่องานต่างๆ แต่เพียงผู้ตอบแบบสอบ
ถามยังไม่มั่นใจว่ากิจกรรมบางอย่างนั้นเข้ากับกรอบงานในด้านใด ทำให้ผลการศึกษามีความคลาด
เคลื่อนไป อีกทั้งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาจจะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
งานจิตตภาล หรืออาจจะไม่มีประสบการณ์ในการทำงานจิตตภาลเท่าที่ควร ทำให้ผลของ
การตอบแบบสอบถามบางข้อนั้นอาจจะไม่ตรงตามสิ่งที่คาดหวังไว้

2. ผลการศึกษาสภาพของงานจิตตภาลภายในโรงเรียนคาทอลิก ในปัจจุบันจะส่งผลต่อ
การพัฒนาจิตตภาลในอนาคต ซึ่งสอดคล้องสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 พบว่า ผลการ
ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยที่กรอบ
งานในด้านต่างๆ นั้น มีกิจกรรมที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และพันธกิจของงานจิตตภาลอย่าง
ชัดเจน ซึ่งกิจกรรมได้มุ่งเน้นคุณค่าและความสำคัญของมนุษย์ เป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์
เพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ตามคำสอนแห่งพระวรสารของพระเยซูคริสตเจ้าและพระศาสนจักร ดังนี้
1) กรอบงานด้านการอภิบาล เป็นงานที่สร้างความศักดิ์สิทธิ์ การอบรม สั่งสอนและการปกครอง
ดูแลเด็กและเยาวชน รวมทั้งบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครอง กรอบงานด้านการอภิบาล
ประกอบด้วย 2 งานหลักที่สำคัญ คือ งานด้านพระวาจา หรือ การสอนคริสตศาสนธรรม และ
งานด้านศีลศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งกรอบงานด้านนี้จะมุ่งพัฒนาให้ทุกคนในโรงเรียน ได้รับการอบรม ส่งเสริม
และพัฒนาความเชื่อตามศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดี และมีความสุขในการ
ดำเนินชีวิต 2) กรอบงานด้านการประกาศข่าวดี เป็นงานการประกาศข่าวดีที่เน้นการเป็นประจักษ์
พยานถึงพระคริสตเจ้าและข่าวดีแห่งความรอดของพระองค์อย่างเป็นรูปธรรม ที่จะสามารถทำให้
แผ่ขยายและซึมซับเข้าไปสู่วิถีการดำเนินชีวิตของผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกรอบงานนี้จะ
มุ่งเน้นไปที่นักเรียนต่างศาสนา ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการประกาศข่าวดี สมกับคำที่ว่า โรงเรียนคาทอลิก
จะต้องเป็นสนามแห่งการแพร่ธรรม 3) กรอบงานด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นงานปลูกฝังส่งเสริม
และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนทุกคนให้เข้าถึงคุณค่าความดี มุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องของ
คุณธรรม มีความรักรับใช้และแบ่งปัน มีจริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม เคารพในคุณค่าและ
ศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น โดยการบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรมเข้าไปในเนื้อหาสาระการเรียนรู้

รู้โดยบูรณาการตั้งแต่จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน 4) กรอบงานด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นงานที่เป็นพยานถึงความรักและจิตตารมณ์แห่งการรับใช้ ที่แสดงให้เห็นว่าพระศาสนจักรจะต้องอยู่เคียงข้างคนยากจนเช่นเดียวกับพระคริสตเจ้า ด้วยเหตุนี้ เด็ก เยาวชนทุกคน จึงมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนคาทอลิกทุกคนควรจะต้องได้มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนคาทอลิกเพื่อเขาจะได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนา ความเชื่อ ความศรัทธา โดยการสร้างโอกาสและสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา ให้ทุนการศึกษา และดูแลเอาใจใส่เป็นกรณีพิเศษ และ 5) กรอบงานด้านศาสนสัมพันธ์ เป็นการเสวนาระหว่างศาสนา เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพื่อความดีร่วมกัน เน้นการเสวนา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน และองค์กรต่างๆ โดยที่โรงเรียนคาทอลิกแต่ละโรงเรียนที่ได้ตอบแบบสอบถามก็ได้ดำเนินงานจิตตภาลตามกรอบงานต่างๆ ของจิตตภาลอย่างดี และจากผลการศึกษาสภาพของงานจิตตภาลภายในโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันได้ส่งผลต่อการพัฒนางานจิตตภาลในอนาคตซึ่งจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจะดำเนินการต่อไปตามลำดับขั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบสอบถามเรื่อง การศึกษาศาภาพการดำเนินงานจิตตภาลภายในโรงเรียนคาทอลิก มีความหลากหลายกันในหลายๆ ด้าน ทำให้ผลการวิจัยในบางข้ออาจมีความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยอาจจะต้องมีการอธิบายรายละเอียดให้ชัดเจน รวมไปถึงกำหนดและจำแนกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดทำกำหนดกรอบงานจิตตภาลที่ชัดเจน และเพื่อทำการปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงานจิตตภาลให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านจิตตภาลในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะต้องมีการแบ่งแยกแบบสอบถาม ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงานจิตตภาล การศึกษาด้านศาสนจาก

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, จินตนา กิจแก้ว, ทศมะ กิจประยูร, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ,
ธรรมรัตน์ เรือนงาม, พรังซิส ไก่ส์ และ เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

ศูนย์คริสตศาสนธรรมระดับชาติ (NCC) หรือสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม เพื่อจะได้พบข้อมูลที่มาจากผู้ทำงานจิตตภาลอย่างแท้จริง และอาจมีการกำหนดจำนวนผู้ตอบ สอบถามของแต่ละสังฆมณฑล เนื่องจากบริบทของการทำงานจิตตภาลของแต่ละสังฆมณฑล ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางานจิตตภาลในแต่ละ สังฆมณฑลได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2531). **คู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตภาลของ โรงเรียนในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ**. ม.ป.ท.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวง ศึกษาธิการ. (2549). **เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปี แห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์**. สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564**. สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2562). **ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 6). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 7). ศูนย์วิจัยและพัฒนา.

- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่น.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2558). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย**. เจียฮั่ว.
- วิวัฒน์ แพร่ศิริ. (2544). **จิตตภาล : เอกลักษณะของการศึกษาคาทอลิก**. ฝ่ายการศึกษาอัคร
สังฆมณฑลกรุงเทพฯ.
- วรสาร ปิยชาติวงศ์. (2546). **การศึกษาความคิดเห็นของครูคาทอลิกต่องานจิตตภาลของ
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2520). **โรงเรียนคาทอลิก**. สภาการศึกษาคาทอลิกแห่ง
ประเทศไทย.
- สมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2531). **มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก**.
สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2540). **โรงเรียนคาทอลิกขณะเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม**.
สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2545). **นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน - ข้อคิดและแนวทาง**.
สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2544). **คู่มืองานอภิบาลในโรงเรียนคาทอลิก**.
สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). **ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษา
คาทอลิก**. สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2557). **ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้า
สู่ชีวิต**. สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2561). **เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**. สภาการ
ศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- Catholic Education Council of Thailand. (2018, n.d.). **Revisit the Identity of
Catholic Education in Thailand**. [https://www.catholic-education.or.th/
home/index.php/about/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3.html](https://www.catholic-education.or.th/home/index.php/about/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3.html)